

ผลของ Prostaglandin $F_{2\alpha}$ และ Oxytocin ต่อการ เข็บครรภ์คลอดชนิดหนู*

ยุทธนา สุมิตรา***
ประมวล วีรุตมเสน***

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อจะหาข้อมูลขั้นพื้นฐานของ prostaglandin $F_{2\alpha}$ ($PGF_{2\alpha}$) ต่อการบีบตัวของมดลูกที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการตั้งครรภ์และช่วงเวลาในการคลอดชนิดหนู โดยศึกษาเปรียบเทียบกับ oxytocin (OT)

จากการศึกษานี้พบว่า ยาที่สามารถยกยั้งการสร้างสาร prostaglandins (Indomethacin) โดยให้ขนาด 1 มก./น้ำหนักตัว กก. ทำให้ระยะเวลาการตั้งครรภ์และช่วงเวลาการคลอดนานกว่าในกลุ่มควบคุม การบีบตัวของมดลูกลดลง หั้งยั้งทำให้อัตราการตายของแม่หนูและลูกหนูสูง และเมื่อหนูกลุ่มนี้ได้รับ OT ทำให้มดลูกบีบตัวแรงขึ้น แต่ไม่แรงเท่ากับหนูในกลุ่มควบคุมที่ได้รับ OT แต่เพียงอย่างเดียว หนูกลุ่มนี้ที่ได้รับยา Indomethacin มาก่อนแล้วให้ $PGF_{2\alpha}$ พบว่าทำให้ระยะเวลาการคลอดเร็วขึ้น และอัตราการตายของแม่หนูและลูกหนูลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ $PGF_{2\alpha}$ ไม่มีผลต่อการบีบตัวของมดลูก จากผลการทดลองนี้สรุปได้ว่าการคลอดชนิดหนู $PGF_{2\alpha}$ ไม่ทำให้มดลูกบีบตัวแรงกว่า OT แต่เป็นบีบจัดลำคัญต่อกระบวนการการคลอดชนิดหนู

หลังจากนักวิทยาศาสตร์ผู้สนใจทางชีวเคมีได้พบสาร Prostaglandins (PGs) ซึ่งสังเคราะห์โดยเนื้อเยื่อตามอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ได้แก่ ปอด²⁰ รังไข่³ นดลูก^{3, 13, 25} และราก³ แล้ว เป็นจุดน้ำทำให้นักวิจัยทางด้านชีวภาพสนใจ

ความสำคัญทางด้านสรีรวิทยาและเภสัชวิทยาของสารนี้ที่อาจมีต่อการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินอยู่ของร่างกาย จากการศึกษาต่อมาพบว่า สารนี้สามารถทำให้กล้ามเนื้อรีบินที่อยู่ตามอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย มีการหดตัวมากน้อยต่างกันตาม

*ได้รับทุนอุดหนุนจาก Population Council

**ฝ่ายเวชศาสตร์ประชากร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

***แผนกสุกิศาสตร์-นรเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาวะของร่างกายขณะนั้น และจากการทดลองทั้ง *in vitro* และ *in vivo* ให้ผลในการออกฤทธิ์คล้ายกัน

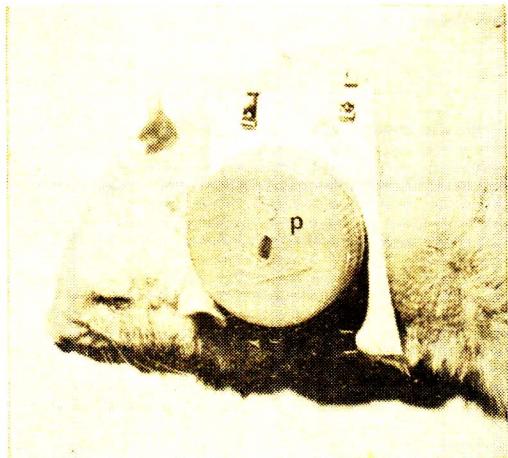
งานวิจัยทางด้านระบบสืบพันธุ์นั้น Karim¹⁵ นับเป็นคนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าสารนี้สามารถทำให้กล้ามเนื้อมดลูกบีบตัวได้ เช่นเดียวกับสาร Oxytocin (OT) และแสดงให้เห็นถึงการที่จะนำสารนี้มาใช้เกี่ยวกับชักนำให้เกิดการเจ็บครรภ์ และ/หรือ กระตุ้นการคลอดได้ทั้งในคนและสัตว์ทดลอง

การเริ่มต้นเจ็บครรภ์คลอด ตลอดจนกระบวนการการคลอดทั้งในคนและสัตว์ ยังไม่สามารถจะอธิบายได้ชัดเจน² ภายหลังการพบสาร PGs นี้ ได้มีผู้ศึกษาถึงฤทธิ์ของยาаниц่อการบีบตัวของมดลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการคลอด⁷ จึงทำให้สันนิษฐานว่าสารนี้ และ/หรือ OT น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นน้ำจัยสำคัญอันหนึ่งต่อการรักษาให้มีการเริ่มต้นการเจ็บครรภ์ และมีความจำเป็นต่อกระบวนการการคลอด การศึกษานี้เพื่อที่จะหาข้อมูลขั้นพื้นฐานถึงผลของสารนี้ และ OT ต่อการเริ่มต้นของกระบวนการการคลอด ช่วงระยะเวลาการคลอด ตลอดจนรูปแบบลักษณะการบีบตัวของกล้ามเนื้อมดลูก

วัสดุและวิธีการ

ทำการศึกษาในหมู่ชาวເປັນເມືອງ พັນຍຸ Charles Foster จำนวน 161 ตัว น้ำหนักระหว่าง 250–300 กรัม อยู่ในห้องปรับอากาศที่มีอุณหภูมิกที่ประมาณ 23°ซ. ได้รับแสงสว่างตามธรรมชาติ เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูป (pellets บริษัท F.E. Zuellig) ทำการตรวจช่องคลอดทั้งหมดทุกตัว ระหว่างเวลา 8.00–10.00 น. ทุกวัน เพื่อคุ้วนที่มีไข่ตอก และจะเลือกเฉพาะหนูที่มีวงจรการตอกไข่เป็นปกติเท่านั้นมาทำการศึกษา เมื่อพบว่าหนูอยู่ในระยะที่กำลังจะมีการตอกไข่ จะนำหนูເປັນມາผสมในเวลาประมาณ 15.00–16.00 น. ของวันเดียวกัน และทั้งไว้ข้ามคืน เช้าวันรุ่งขึ้นจะทำการตรวจช่องคลอดซ้ำอีกรอบหนึ่ง ถ้าพบไข่สุกจะนับเป็นวันที่ 1 ของการตั้งครรภ์ จากนั้นก็แบ่งหนูที่ตั้งครรภ์เพื่อทำการทดลองดังนี้

- 1) พวกที่ให้คลอดปกติ นิจำนวน 24 ตัว
- 2) พวกที่ทำการผ่าตัด จะทำการผ่าตัดทั้งหมดในวันที่ 19 ของการตั้งครรภ์ กลุ่มที่ทำการผ่าตัดจะแบ่งเป็น 2 พวก คือ พวกที่ 1 ผ่าตัดใส่ห่อพลาสติก (PE # 50) เข้าไปในหลอดเลือดดำข้างคอด้านขวา (Right jugular vein) นำปลายอีกด้านหนึ่งผ่านให้ผิวนังแล้วมาบีดออกที่คอ เก็บส่วนปลายนั้นในกล่องพลาสติกซึ่งติดอยู่กับคอหนู (รูปที่ 1) แบ่งหนูออกเป็นกลุ่ม ๆ ดังแผนภาพ

รูปที่ 1 แสดงกล่องพลาสติกเก็บห่อพลาสติก ($PE \neq 50$) ติดกับคอหูมูน

Effects of a) Saline b) PGF_{2α} c) OT on uterine activity in control rats
(D22 of pregnancy)

a) RAT 514

RAT 517

Saline

b) RAT 305

PGF_{2α} 0.05 µg/min.

RAT 504

PGF_{2α} 0.05 µg/min.

c) RAT 261

OT 1 mU/min.

RAT 315

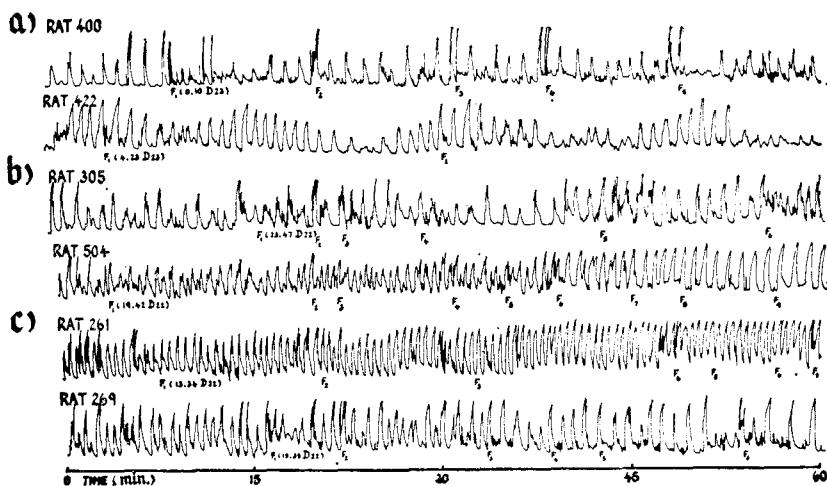
OT 1 mU/min.

0 TIME (min.)

รูปที่ 2

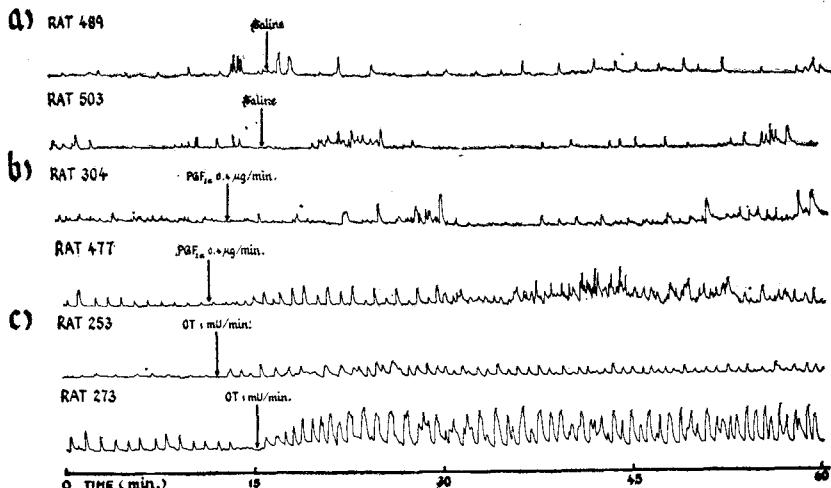
Uterine activity during parturition in control rats

a) Saline b) PGF_{2α} c) OT

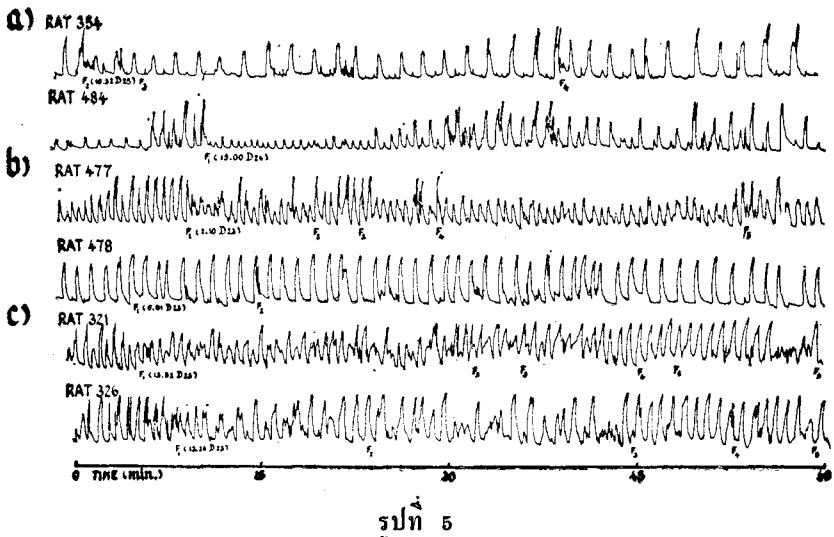
รูปที่ 3

Effects of a) Saline b) PGF_{2α} c) OT on uterine activity in Indomethacin -treated rats (D22 of pregnancy)

รูปที่ 4

Uterine activity during parturition in Indomethacin-treated rats a) Saline b) PGF $_{2\alpha}$ c) OT

รูปที่ 5

แผนภาพแสดงการแบ่งหนูเพื่อทำการทดลองผ่าตัดวันที่ 19 ของการตั้งครรภ์
กลุ่มที่ 1
(Oil* D20-23)

Saline** (D21-23)	OT** (D21-23)	PGF $_{2\alpha}$ (D21-23)
----------------------	------------------	------------------------------

D-จำนวนวันที่ถังครรภ์

กลุ่มที่ 2
(Indomethacin* D20-23)

Saline** (D21-23)	OT** (D21-23)	PGF $_{2\alpha}$ (D21-23)
----------------------	------------------	------------------------------

*ฉีด Olive Oil หรือ Indomethacin (1 ม.ก./น้ำหนักตัว ก.ก./วัน) เข้าใต้ผิวนังวัณลະ 2 ครั้ง ในเวลาเช้าและเย็น เริ่มตั้งแต่วันที่ 20-23 ของการตั้งครรภ์

**ให้น้ำเกลือ 4 ม.ล. หรือ OT 320 มิลลิยูนิต/วัน หรือ PGF $_{2\alpha}$ 100 ไมโครกรัม/วัน ทำโดย หยอดเข้าหลอดเลือดดำ jugular โดยใช้เครื่องจ่าย Harvard infusion pump เริ่มตั้งแต่เวลา 12.00-16.00 น. ของวันที่ 21-23 ของการตั้งครรภ์

พวากที่ 2 การผ่าตัดและแบ่งกลุ่มการทดลองเหมือนพวากที่ 1 (ตามแผนภาพ) กับการผ่าตัดซึ่งห้องเพ้อเจ้อลูกหนูและรักช่องอุ้ยหางด้านที่ติดกับรังไข่ออกแล้วใส่กล่อง (ได้รับความเอื้อ

เพื่อจากบริษัท ปราณีทอุตสาหกรรม) ที่ติดอยู่กับห่อพลาสติก (PF # 20) แทน เย็บແล็บรีเวณมดลูก ใส่น้ำเข้าไปในกล่องให้มีปริมาตรเท่ากับน้ำหนักของลูกหนูและรักที่เอาออก นำปลาย

ท่อพลาสติกอัดด้านหนึ่งเข้าให้ผิวนั้นมาเบี้ยวออก
ที่คอแล้วเก็บไว้ในกล่องพลาสติก (รูปที่ ๑)

วัดการบีบตัวของมดลูกทำโดยต่อท่อพลาสติก
ที่ติดกับบันдолูนไปยัง pressure transducer ซึ่ง
ต่อ กับเครื่อง Physiograph เพื่อเปรียบเทียบการ
บีบตัวของมดลูกถึงความแรงและความดีระหว่าง
และหลังการหยดสารต่างๆ และขณะคลอดด้วย

ในหนูทั้ง 2 พวงนี้จะบันทึก

- 1) การบีบตัวของกล้ามเนื้อมดลูก
- 2) ระยะเวลาการตั้งครรภ์ (วัน) นับ
ตั้งแต่คลอดลูกทั้วที่ ๑
- 3) ช่วงเวลาในการคลอด (ชั่วโมง) นับ
ตั้งแต่คลอดลูกทั้วที่ ๑ จนถึงสุดท้าย
- 4) จำนวนลูกหนูที่คลอดจากแม่หนู
แต่ละตัว จำนวนลูกหนู และ/หรือ
แม่หนูที่ตายขณะทำการศึกษา

ผลการทดลอง

ในหนูที่คลอดปกติจำนวน 24 ตัว มีระยะเวลา
เวลาการตั้งครรภ์ 22.9 ± 90.08 วัน (ค่าเฉลี่ย $\pm$

ความกว้างเคลื่อนมาตรฐานของผู้อุบัติเลขคณิต)
และช่วงเวลาในการคลอด 1.26 ± 0.08 ชั่วโมง
แม่หนู ๑ ตัวมีลูกโดยเฉลี่ย 10 ตัว พนัวลูกหนู
ตายร้อยละ 0.78 แต่ไม่มีแม่หนูตายเลย

จากการเปรียบเทียบระยะเวลาการตั้งครรภ์
และช่วงเวลาในการคลอดระหว่างหนูกลุ่มควบคุม
ที่ฉีด Olive oil และให้น้ำเกลือทางหลอดเลือด
ดำข้างคอ กับหนูที่ให้คลอดเองตามปกตินั้นไม่มีผล
ต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพราะจะสรุปได้ว่า
น้ำเกลือ และ Olive oil ที่ฉีดเข้าไปให้ผิวนั้น
นั้นไม่มีผลต่อระยะเวลาในการคลอด นอกจากนั้น
เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ใส่บันдолูนเพื่อวัดการบีบ
ตัวของมดลูกก็ไม่มีผลต่อระยะเวลาในการคลอดแต่
อย่างไร

ตารางที่ ๑ จะเห็นว่าในกลุ่มควบคุม
การให้ OT หรือ PGF_{2α} เริ่มในวันที่ ๒๑ ของ
การตั้งครรภ์ ไม่ได้ทำให้ระยะเวลาการตั้งครรภ์
หรือ ช่วงเวลาในการคลอดแตกต่างจากพวงที่ได้
รับน้ำเกลือแต่เพียงอย่างเดียว

ตารางที่ ๑ แสดงผลของ PGF_{2α} และ Oxytocin ที่การเจ็บครรภ์คลอดของหนู

การทดลอง D20-23	การฉีดสาร เข้าหลอด เลือดค่า D21-23	จำนวน หนู (ตัว)	ระยะเวลา การตั้งครรภ์ (วัน)	ระยะเวลา การคลอด (ชม.)	อัตราภายใน (ร้อยละ)		การหดรัดตัวของ กล้ามเนื้อมดลูก (D22)	
					แม่หนู	ลูกหนู	ความแรง	ความดี
กลุ่มควบคุม	น้ำเกลือ Oxytocin	12	22.88 ± 0.10	1.90 ± 0.32	0	9.60	เพิ่มขึ้น++	เพิ่มขึ้น++
	PGF _{2α}	9	22.64 ± 0.09	2.83 ± 0.82	0	23.38	-	-
กลุ่มไคร์บันยา	น้ำเกลือ Oxytocin	14(21)	23.71 ± 0.33	6.21 ± 3.22	33.33	35.75	เพิ่มขึ้น+	เพิ่มขึ้น+
	PGF _{2α}	11(13)	22.65 ± 0.10	3.40 ± 0.74	15.38	12.48	-	-

นอกจากการให้ OT หรือ PGF_{2α} มีผลทำให้ลูกหนูตายมากกว่าที่ให้น้ำเกลือมาก แต่ไม่พบว่ามีแม่นหูตายเลย เมื่อเปรียบเทียบการบีบตัวของมดลูกก่อน และหลังการให้ด้วยน้ำเกลือ PGF_{2α} หรือ OT พบว่า OT ทำให้มีการบีบตัวของมดลูกเพิ่มขึ้นความแรงและความถี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รูปที่ 2) แต่เปรียบเทียบการบีบตัวของมดลูกในขณะคลอด โดยเริ่มจากเวลาที่คลอดลูกตัวที่ ๑ ไปเป็นเวลา ๑ ชั่วโมง พบว่าการบีบตัวของมดลูกในพวกรักษาได้รับหรือระหว่างที่ได้รับ OT หรือ PGF_{2α} หรือน้ำเกลือไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รูปที่ ๓)

จากตารางที่ ๑ จะเห็นว่าในกลุ่มที่ได้รับ Indomethacin แทน Olive oil ซึ่งเป็นยาที่ยับยั้งการสร้างสาร PGs ในร่างกาย เมื่อให้น้ำเกลือ หรือ OT โดยเริ่มในวันที่ ๒๑ ของการตั้งครรภ์ พบว่าระยะเวลาการตั้งครรภ์ และช่วงเวลาในการคลอดนานขึ้น แต่เมื่อให้ PGF_{2α} แทน ทำให้ระยะเวลาการตั้งครรภ์สั้นลง โดยที่ช่วงเวลาในการคลอดยังคงนานกว่ากลุ่มควบคุม

ในกลุ่มที่ให้น้ำเกลือ หรือ OT พบว่ามีอัตราการตายของลูกและแม่นหูสูง แต่ในพวกรักษา PGF_{2α} แทน ทำให้อัตราการตายของลูกหนูลดลงอย่างเห็นได้ชัด

เมื่อเปรียบเทียบการบีบตัวของมดลูกแรงและถี่ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รูปที่ ๔) แต่เมื่อเปรียบเทียบการบีบตัวของมดลูกระหว่างที่ให้ oil

กับ Indomethacin ก่อนที่จะให้ OT พบว่าในกลุ่ม Indomethacin ทำให้การบีบตัวของมดลูกน้อยลง (รูปที่ ๒,๔) และเมื่อเปรียบเทียบการบีบตัวของมดลูกในขณะคลอด โดยเริ่มจากเวลาที่คลอดลูกตัวที่ ๑ ไปเป็นเวลา ๑ ชั่วโมง พบว่าการบีบตัวของมดลูกในพวกรักษาได้รับหรือระหว่างที่ได้รับ OT หรือ PGF_{2α} หรือน้ำเกลือไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รูปที่ ๕)

วิจารณ์

จากการศึกษาในกลุ่มควบคุม พบว่าการให้ PGF_{2α} หรือ OT ทางหลอดเลือดในวันที่ ๒๑-๒๓ ไม่สามารถทำให้หนูที่ตั้งครรภ์คลอดเร็วกว่าในกลุ่มที่ได้รับน้ำเกลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าหลังจากให้ PGF_{2α} ไม่มีผลต่อการบีบตัวของมดลูกแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจจะอธิบายได้ว่าในระยะเวลาใกล้ครบกำหนดคลอดพบว่ามดลูกมีการสร้าง PGs ปริมาณมาก จึงทำให้จุดรับการกระตุ้นของกล้ามเนื้อมดลูกถูกครอบครอง (occupy) ไว้ ด้วยเหตุนี้เมื่อให้ PGF_{2α} ในระยะนี้จึงไม่มีผลทำให้การบีบตัวของมดลูกแรงขึ้น แต่เมื่อให้ OT ทำให้การบีบตัวของมดลูกเพิ่มขึ้น ทั้งความแรงและความถี่อย่างมีนัยสำคัญนั้นน่าจะสันนิษฐานได้ว่าจุดรับการบีบตัวของมดลูกระหว่าง PGF_{2α} และ OT ควรจะเป็นคนละตำแหน่ง และสารสองชนิดนี้น่าจะมีฤทธิ์เสริมซึ้งกันและกันมากกว่ามีฤทธิ์ตรงกันข้าม จากการเปรียบเทียบระยะเวลาการตั้งครรภ์ แม้ว่าจะไม่มีความสำคัญ

ทางสอดคล้องกัน แต่พบว่าการคลอดมีแนวโน้มเร็วขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นการยืนยันว่า ใน การบีบตัวของมดลูกนั้น สารตังกล่าวน่าจะเป็น มัจจัยสำคัญต่อกระบวนการการคลอด

การที่พบว่าหั้ง OT และ PGF_{2α} ทำให้ลูกหนู ตายมากกว่าในกลุ่มที่ได้รับน้ำเกลือ มีข้อ สันนิษฐานได้หลายประการ คือ สามารถทำให้มี การบีบตัวของมดลูกอย่างรุนแรงและเป็นระยะ เวลานานพอดี อาจจะทำให้เกิดภาวะการ ขาดออกซิเจน (Hypoxia) ที่จะไปหล่อเลี้ยงให้กับ ลูกหนูที่อยู่ในโพรงมดลูก หรือ อาจจะทำให้เกิด การลอกตัวของรกก่อนกำหนด เพราะการบีบตัว อย่างรุนแรงของกล้ามเนื้อมดลูก จากการศึกษา เร็วๆนี้พบว่า เมื่อฉีด PGF_{2α} เข้าไปในถุงน้ำครรภ์ เพื่อทำให้เกิดการแท้ เมื่อตรวจพยาธิสภาพ ของรากพบเลือดออกในชั้น decidua¹² ซึ่งอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกหนูตายมากขึ้น

สำหรับหนูที่ได้รับยา Indomethacin ก่อน และให้น้ำเกลือ วันที่ 21-23 มีผลทำให้หนูกลุ่มนี้ คลอดช้ากว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อวัดการบีบตัวของมดลูกหั้งความแรง และความถี่พบว่า遼 ซึ่งได้ผลเช่นเดียวกับ ผู้ทำการศึกษาคนอื่น ๆ^{5,22} ผลของ Indomethacin ต่อการเริ่มต้นการคลอดนั้น แม้ว่ามีผู้อธิบายไว้ หลายทฤษฎี แต่มีทฤษฎีหนึ่งพอที่จะอธิบายได้ เกี่ยวกับการศึกษาคนนี้คือ การเริ่มต้นของ กระบวนการการคลอดนั้น เกิดจากมีการสร้าง PGs

จากมดลูกมีปริมาณสูงถึงระดับหนึ่ง แล้วมีผลทำ ให้เกิด luteolysis ยังผลให้ระดับ progesterone ลดต่ำลง เป็นจุดนำให้ระดับ progesterone และ estrogens ไม่สมดุลย์ การเริ่มต้นของกระบวนการการคลอด จะเกิดขึ้น⁴ เมื่อ Indomethacin ไปยับยั้งการ สร้างปริมาณ PGs จึงทำให้ผลต่อการเกิด luteolysis ช้าลงกว่ากำหนด⁶ ด้วยเหตุนี้ การเริ่มต้น ของกระบวนการคลอดจึงช้าอกไปชั่งพับเด้จากการศึกษา นี้เขียนไว้ ยังกว่านั้นจากการศึกษาที่พบแม่หนู และลูกหนูตายเป็นจำนวนมาก จากการตรวจ แม่หนูหลังคลายพบร่วม น้ำเสื้อออกในโพรงมดลูก หั้ง 2 ชั้น หั้งน้ำขาวเนื่องมาจากการพิษของ Indomethacin โดยตรง

ในกลุ่มที่ให้ Indomethacin ก่อนแล้วให้ OT วันที่ 21-23 ปรากฏว่าการเริ่มต้นการคลอด ยังช้าอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม และเมื่อ วัดความแรงและความถี่ของการบีบตัวของมดลูกหั้ง พบว่ามีอัตราความแรงและความถี่ของการบีบตัวของมดลูกหั้ง หั้งน้ำขาวเนื่องจาก Indomethacin ไปลดอัตราและปริมาณการสร้าง PGs ที่มดลูกหรือรก ทำให้การตอบสนองของ กล้ามเนื้อเรียบของมดลูกน้อยลงไปเมื่อให้ OT จากการศึกษาบางคนนี้ให้เห็นว่า PGF_{2α} สามารถ เสริมให้มดลูกมีการตอบสนองต่อ OT มากขึ้น⁸ นอกจากนี้มีผู้แสดงให้เห็นว่า PGE_{2α} และ PGF_{2α} มีผลทำให้มีการหลั่งของ OT จากต่อมใต้สมองได้ เพิ่มขึ้น^{9,10,11} การให้ Indomethacin ก่อน อาจ มีผลต่อการหลั่งของ OT จากต่อมใต้สมองให้ออก มาช้าและ/หรือน้อยกว่าปกติ

การให้ PGF_{2α} ในวันที่ 21-23 หลังจากที่ได้ให้ Indomethacin ไปแล้ว ทำให้การเริ่มต้นการคลอดเร็วขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ระยะเวลาในการคลอดไม่ต่างจากกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับ PGF_{2α} เป็นการแสดงให้เห็นว่า แม้ว่า endogenous PGs ถูกทำลายหรือลดลงต่อการสร้างลง แต่เมื่อได้รับ PGF_{2α} โดยทางหลอดเลือด ก็สามารถทำให้การเริ่มต้นการคลอดเร็วขึ้นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การให้ PGF_{2α} ทำให้ corpus luteum ในขณะที่ครรภ์สร้าง progesterone น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของผู้อื่น ส่วนช่วงเวลาในการคลอดของหนูกลุ่มนี้แม้จะได้รับ PGF_{2α} แต่ยังคงช้า ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากฤทธิ์ของยา Indomethacin ที่ล่าสมอยู่¹⁹ จึงทำให้การหลั่งของ OT จากต่อมใต้สมองน้อยกว่าปกติ

จุดเริ่มต้นของกลไกเกี่ยวกับกระบวนการคลอดนั้น ได้มีผู้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับช่องโถในหนาๆ ประการ เช่น การเพิ่ม ACTH¹ หรือ Cortisol¹⁸ หรือแม้แต่การลดระดับ progesterone และการเพิ่ม estrogens¹⁷ การเพิ่ม PGs แต่เพียงอย่างเดียว^{14,16,21} น่าจะเป็นเพียงองค์ประกอบของจุดเริ่มต้นของกระบวนการคลอดเท่านั้น แต่อาจเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในกลไกของกระบวนการคลอดและ PGF_{2α} กับ OT มีฤทธิ์ในเรื่องของการเสริมฤทธิ์ซึ่งกันและกัน โดยที่มีคุณสมบัติการกระตุ้นของกล้ามเนื้อต่างกัน และ PGF_{2α} ไม่มีผลต่อการบีบตัวของมดลูกของหนูแรงเท่ากับ OT

เอกสารอ้างอิง

- Alexander DP, Britton HG, Forsling ML, et al : The concentrations of adrenocorticotrophin, vasopressin and oxytocin in the foetal and maternal plasma of the sheep in the latter half of gestation. J Endocrinol 49 : 179-80, 71
- Behrman HR, Caldwell BV : Role of prostaglandins in reproduction in reproductive physiology MTP international review of science, edited by Greep, R.O. 1974 pp 84-86
- Carminati P, Luzzani F, Soffientini A, et al : Influence of day pregnancy on rat placental, uterine, and ovarian prostaglandin synthesis and metabolism. Endocrinology 97 : 1071-9, 75
- Csapo A : Progesterone "block". Am J Anat 98 : 273, 56
- Csapo A, Henzl MR, Kaihola HL, et al : Suppression of uterine activity and abortion by inhibition of prostaglandin synthesis. Prostaglandin 7 : 39-47, 74
- Fuchs AR, Smitasiri Y, Chantraksri U : Prostaglandins and the onset of parturition in rats. Gynecol Invest 5 : 30, 74
- Gillespie A : Use of prostaglandins for induction of abortion and labor. Ann NY Acad Sci 180 : 524, 71
- Gillespie A : Prostaglandin-oxytocin enhancement and potentiation and their clinical applications. Br Med J 1 : 150-2, 72
- Gillespie A : Interrelationship between oxytocin (endogenous and exogenous) and prostaglandins. Adv Biosci 9 : 761-6, 72
- Gillespie A, Brummer HC, Chard T : Oxytocin release by infused prostaglandin. Br Med J 1 : 543-4, 72
- Hillier K : Oxytocin release by infused prostaglandin. Br Med J 2 : 46, 72
- Honore LH : Midtrimester prostaglandin induced abortion; gross and light microscopic findings in the placenta. Prostaglandin 11 : 1019-32, 77
- Horton EW, Jones R, Thompson C, et al : Release of prostaglandins. Ann NY Acad Sci 180 : 351-62, 71
- Karim SMM : Appearance of PGF_{2α} in human blood during labor. Br Med J 4 : 618-21, 68
- Karim SMM : Action of prostaglandin in the pregnant women. Ann NY Acad Sci 180 : 483-98, 71
- Karim SMM, Devlin JJ : Prostaglandin content of amniotic fluid during pregnancy and labor. J Obstet Gynecol Br Cwlth 74 : 230-4, 67

17. Liggins D, Bassett JJ, Grieves SA, et al : The mechanism of initiation of parturition in the ewe. *Recent Prog Horm Res* 29 : 111, 73
18. Madill D, Bassett JM : Corticosteroid release by adrenal tissue from foetal and newborn lambs in response to corticotrophin stimulation in a perfusion system in vitro. *J Endocrinol Metab* 58 : 75-87, 73
19. Naciazek-Wieniawska A, Krus S : Studies on the cumulation of the toxic effect of indomethacin. *Pol Med Sci Hist Bull XV/III* : 35-9, 75
20. Piper P, Vane JR : The release of prostaglandins from lung and other tissues. *Ann NY Acad Sci* 180 : 363-79, 71
21. Sharma SC, Hibbard BM, Hamlett JD, et al : Prostaglandin F_{2d} concentrations in peripheral blood during the first stage of normal labour. *Br Med J* 1 : 709-11, 73
22. Smith ID, Temple DM, Shearman RP : The antagonism by anti-inflammatory analgesics of prostaglandin F 2 alpha-induced contractions of human and rabbit myometrium in vitro. *Prostaglandin* 10 : 41-57, 75
23. Soloff M, Swartz T, Morrison M, et al : Oxytocin receptors; oxytocin analogs, but not prostaglandins, compete with ³H-oxytocin for uptake by rat uterus. *Endocrinology* 92 : 104-7, 73
24. Strauss III JF, Sokoloski J, Caploe P, et al : On the role of prostaglandins in parturition in the rat. *Endocrinology* 96 : 1040-3, 75
25. Williams KI : Prostaglandin synthesis by the pregnant rat uterus at term and its possible relevance in parturition. *Br J Pharmacol* 47 : 628-9, 73
26. Wiqvist N, Lundstrom v, Green K : Premature labor and indomethacin. *Prostaglandin* 10 : 515-26, 75
27. Zuckerman H, Reiss U, Rubinstein I : Inhibition of human premature labor by indomethacin. *Obstet Gynecol* 44 : 787-92, 74